

Kedd, 1982. március 16.

Napirenden

A közművelődés

Popzenei koncertet akart szervezni az egyik üzem, ám egy „ajánlás” szerint a koncertre kiszemelt együttessel külsőségei és produkciójának tartalma miatt nem javasolták fellépni. A kifogásokat művészek viszont helyet kaptak másnap a televízió képernyőjén.

Egyik Csongrád megyei vállalatunknál minden jószándék és szervezői aktivitás ellenére lehetetlen volt megtartani a Ki minek mestere? vetélkedőt.

Általános és szakmai műveltségünk, szórakozásunk, ismeretszerzésünk, szóval közművelődésünk ilyen és hasonló ellentmondásaira hívták fel a Csongrád megyei képviselőcsoport tagjai tegnap, hétfőn délután Szegeden tartott ülésükön a figyelmet. Az élénk vita, amely e témában Takács Imréné megnyitóját követően Szabó G. László, a Csongrád megyei tanács elnökhelyettese beszámolóját követte. A megye közművelődési helyzetéről adott áttekintésben egyebek közt nagy hangsúlyt kapott, hogy a közművelődési intézmények több helyütt elavultak,

s nem eléggé felelnek meg a mai — elsősorban a kiscsoportos, klubszerű művelődési formák támasztotta — követelményeknek. Ami viszont ennél is nagyobb gond, hogy jelenleg a közművelődési intézmények, a művelődési házak elavult normák szerint kénytelenek vezetni gazdálkodásukat.

A képviselőcsoport vitájában dr. Petri Gábor a közművelődés és a népművelés céljának pontosabb meghatározását vetette fel. Dr. Ruzs Márk felhívta a figyelmet, hogy különösen a közszolgálati közművelődésben kevés a megfelelő képzettségű szakember. Hangsúlyozta, nem segíti a közművelődés tartalmi munkáját, hogy anyagi bevételekre szorulnak a művelődési házak.

A képviselőcsoport ülésén megjelent dr. Komócsin Mihály, az MSZMP KB tagja, a megyei pártbizottság első titkára. Hozzászólásában rámutatott, hogy a közművelődés megítélésénél is szemléletváltozásra van szükség, ugyanis figyelembe kell venni a lakosság átalakuló életformáját és szokásait csakúgy, mint a tömegkommun-

nikációs eszközök közművelődésben betöltött szerepét. Ebben a kérdéskörbe tartozik a különböző tömegszervezetek rendezte politikai ismeretterjesztő és továbbképző tanfolyamok, iskolák látókört és műveltséget bővítő szerepe is. Nagyobb gondot kellene fordítani a jövőben a városok új lakótelepein a közművelődési lehetőségek bővítésére, s a tanyai lakosság további kulturálódásának segítésére. Kangyalka Antal a szakmunkásképzés gondjaira hívta fel a figyelmet. Mag Pál a megnövekvő szabad idő kihasználásának lehetőségeivel és a tömegkommunikációval foglalkozott. Ferenczi József a művelődési házak „nagy rendezvényeinek” színvonalát kifogásolva rámutatott, hogy sok közöttük az „alkohollal kísért” mulatság. Dr. Dobi Ferenc az általános iskolák közművelődési szerepét emelte ki.

Apró Antal, az országgyűlés elnöke, szegedi képviselő áttekintést adott az országgyűlés munkája gazdagításával összefüggő kérdésekről. Szólt a képviselők tájékoztatásáról, a miniszteri beszámolók és válaszok pontosságára és konkrétságra iránti követelményekről is.

A csoport ülésén részt vett Szabó Sándor, a megyei tanács elnöke és Molnár Sándor, a Hazafias Népfőrt megyei titkára is.

*

Apró Antal, az országgyűlés elnöke tegnap Makóra látogatott. A városi pártbizottságon dr. Varga Dezső, a városi pártbizottság első titkára és dr. Forgó István tanácselnök fogadta. A találkozás aktuális bel- és várospolitikai kérdésekről esett szó. Ezután Apró Antal a József Attila Múzeumot kereste fel, s megtekintette Vén Emil festőművész kiállítását, s találkozott a művész is.

Üveggolyók

Tudom, hogy az újításokról a legtöbb embernek a feladattér, a tanácskozás, az anketé de legfőképpen az újítási díj kicsinyesége jut eszébe. En színes üveggolyókra gondolok inkább. Jogom van hozzá, végtére is mindenki olyan butaságra gondol, amilyenre csak akar. Addig nincs baj, míg rögzítméit valamiképp elő nem vezet. Esetemben azonban más a helyzet.

Láttam a feltalálót. A komoly tudós éppen egy statisztikai problémán törte a fejét. Odaguggolt a homokozóba várat építő kölykök közé, s buzgolkodott, hogy a titkos föld alatti alagút be ne omoljon. A probléma komolyan látszott. A feltaláló arcán a tökéletes koncentráció jelei mutatkoztak; beharapta a száját, összeráncolta a homlokát, szíszeggett, de hogy mit, nem hallottam. Közben a vár védtelenné vált. Beomlott egy másik fala is. A feltaláló szívós fickó volt. Addig próbálkozott, míg az egyik építészeti variáció nem hozta meg a várva várt sikert. És ekkor a feltaláló elkezdett nevetni. En úgy kacagni embert még nem hallottam. Vidámsága a kölykökre is áttragadt.

A csodálkozás az alkotás kezdete — mondotta haddan egy görög férfiú. A felnőtték zöme semmin sem tud csodálkozni — alapítottam meg rögvést én, majd azt is hozzátettem, hogy bizony az emberek zöme játszani is elfelejt meglelt korára a két dekadens magyar játékot (ulti az ultiért, sörivás a sörivásért) kivéve.

Komolyabbra fordítván a szót. Magam is tudom, hogy honi, s valaha oly szép éveket látott újító mozgalmunk néhány évvel ezelőtti visszaesésének mik az okai. Számos hibája van az újítási rendeletnek. A dolgozók többsége szívesebben vállalt maszek munkát és másodállást, mintsem, hogy új megoldásokon törje a fejét. Ha valaki tényleg kitalál valami nagyszerűt, verekedhet a

legalább hétfejú sárkánnyal, s még akkor is, ha a főnökét is beveszi a buliba társnak.

Régi dolgok ezek, nem is őket akarom sorolni. Ezekben a napokban, hetekben országsszerte tanácskoznak az újítók és a feltalálók. Örvendek, hogy nem a múlt hibáin soppánkodnak legtöbb helyen, hanem azt keresik, hogy miképp lehet a bajokat orvosolni, hogyan lehet a mozgalmat felvirágoztatni.

En mégis aggódok egy picit. Ezekben a súlyos szavú, megfontolt tanácskozásokon ugyanis a játék és a csodálkozás képessége nélkül ez a mozgalom soha nem éri el célját. Gyanítom ugyanis, hogy Rubik Ernő játszadozás közben találta ki a bűvös kockát, s talán bűvös társa, a gyógy is úgy született, hogy a mester elkezdett egy cernaszállal bíbelődni. A porlasztót egy szegedi mérnök ötletének köszönhetik az autósok. Aki észrevette, hogy a problémát előtte már valaki megoldotta. Abban az időben ugyanis a közönséges kölnifüvő nem volt már újdonság. Az egyik gyümölcs elszíneződik, ha a földre ejtjük, a másik nem. Szent-Györgyi Albert elcsodálkozott ezen az évezredek óta ismert jelenségen. Szerencsére, Ha nem így lett volna, most például két bágyadt ásitás között nem kaphatnánk be egy C-vitamin tablettát, hogy tavaszi fáradtságunkat legyőzzük vele.

Tisztában vagyok vele, hogy röpke eszmefuttatásomtól nem változnak meg a dolgok. Sok-sok falnak sell leomolnia, pontosabban minden olyan falnak le kell omolnia, amely útjában áll az újítómozgalomnak. En csak azt tudom elmondani, hogy ebben a gépiesedő világban egyre többet gondolok József Attilára, aki tudta, világokat igazgat, ha üveggolyókkal játszik.

Kedves újítók és feltalálók, van-e a zsebükben üveggolyó?

Petri Ferenc

Főlismert tartalékok

Aligha először hallunk olyasmit, hogy valamelyik iparvállalatnál üzem- és munkaszervezéssel foglalkozó szakemberek beavatkozása után 40—50 százalékkal növekszik a termelékenység, javul a termék minősége és többet keresnek a dolgozók. Tegyük hozzá, hogy a nagy rutinú szervezők általában nyugati intézetek szakemberei. Az első fecskék a Zalaegerszegi Ruhagyárban jelentek meg, de nemrégiben a textilgyárak szövődésében is főttünk. A kőbányai és a győri szövőüzemekben az NSZK-beli Werner International szervező intézet munkatársai kavarták meg az évtizedes megszokottság levegőjét, és mind a két helyen közel 50 százalékkal javultak az eredmények. Hogyan állunk a kérdéssel Szegeden, ahol ugyancsak sok a szövőgép? Erről beszélgetünk az újszegedi szövőgyárban Frányó József igazgatóval.

— Úgy hallottuk, hogy az újszegedi gyárban is elkezdődött a már ismert üzem- és munkaszervezési rendszer adaptációja.

— A Kenderfonó- és Szövőipari Vállalat vezetői korábban is figyelemmel kísérték az NSZK-beli intézet győri és budakalászi tevékenységét — mondta az igazgató. — Tudtuk, hogy ennek a cégnek éppen a szövő- és szövő-előkészítés a specialitása, s erre nekünk is nagy szükségünk van. Gyűjtöttük az információkat, elmentünk az említett gyárakba, hogy a helyszínen szerezzünk tapasztalatokat. S ezután határoztunk úgy, hogy adaptáljuk rendszerüket.

— Ennek a szervezésnek mi a kiinduló pontja?

— Valójában három területet állítanak fókuszba: ember, gép és anyag. Mindhárom vonatkozásban az optimális színvonalat kell garantálni.

— Kezdjük a szakmunkásokkal. Mi a változtatás lényege?

— Első lépésként válogatnak. A szövőszakmunkások körében tesztelnek, hogy kik a legügyesebbek, a rátermettebbek, akik a lehető legésszerűbben végzik a mesterség mozdulatait. Közülük egy csoportot tanfolyamra visznek. Hat héten át gyakoroltatják a munkavégzés mozdulatait. Kiképzik, illetve átképezik őket.

— A munkavégzés mozdulatai korábban is megvoltak.

— Természetesen, hiszen szövőgépek mellett dolgoztak előbb is, de nem biztos, hogy olyan sorrendben és megoldással intézték tenni-valóikat, mint ahogyan az a legésszerűbb. Mozdulátelemezést fényképeznek és kikérik a legésszerűbb, de legcélravezetőbb sorrendet. Előre megmondják a szervezők, hogy semmilyen technológiai föltételt, mozzanatot nem hagynak el, hiszen a mennyiség soha sem lehet elsődleges, inkább a minőség a lényeg.

— Ebből alighanem az következik, hogy a munkásoknak a legjobb lehetőségeket, körülményeket, olajozottan működő technikat kell biztosítani.

— Kezdehettem volna a gép oldaláról a fejtegetést. A szervezők is ebből indulnak ki. A gépalapokat magas szintre kell emelni, ugyanis csak így lehet zökkenőmentesen dolgozni. A gépalapot azt jelenti, hogy legalább 80 százalékos színvonalat biztosítsanak. Ezen a területen a szövőmesterek a főszerep. Ők is tanfolyamokat végeznek, tapasztalt, s az említett munkaszervezés tudományának birtokában levő mérnökök oktatják őket tennivalóikra. Le kell cserélnünk a szövőgépek használt alkatrészeit, alaposan fölüljítani a technikát, a gépeket optimálisra állítani. Az átképzett szövőszakmunkások már ilyen gépeken kezdenek. Éppen a jó technika garanciája, hogy a szakmunkások fizikailag terhelése ne legyen nagyobb, mint korábban volt. Sőt kisebb.

— Ez miként lehetséges?

— Mondok egy példát. Eddig a szövők beavatkozási száma műszakonként 400 és 900 között változott. De az optimális gépállapotonál ennek a fele is elegendő lehet. Vagyis akkor várható el a nagymértékű termelékenység javulása, ha a szövők leterhelése nem több 80—85 százaléknál, de kevesebb beavatkozással, jobb gépek mellett, kifogástalan hengerek és fonalak biztosításával „zümögjön” a szövőüzem, akkor nem maradhat el a 40—50 százalékos fölfutás sem.

— Érdekeltek ebben a szövőnök?

— Mindenkinek érdekeltnek kell lenni, az előkészítéstől a szövőgépig. Ha az előbb említettek figyelembe vételével a termelés és a termelékenység az elvárt színvonalra emelkedik, akkor a szövőnök körülbelül 20 százalékkal többet kereshetnek. Jelenleg is szépek a jövedelmek, hiszen szövőnököink átlagkeresete 4960 forint, de ez akár 1000 forinttal is növekedhet, ugyanígy a vetülcsevélőkénél 400—500 forinttal, a mestereknél 600—800 forinttal, de a művezetőknél, sőt a lakatos és szerelő szakembereknél is. Ez esetben is számítani kell a differenciálásra, hiszen nem vagyunk egyformák.

— Az új szervezés mikor válik gyakorlattá?

— Egy 16 darabos gépcsoport, Picanol márkájú szövőszékek, startra készen állnak. Az átképzett szövőnök egyhetes begyakorlás után, március 29-én indulnak az új szervezési metodikában. Érthető, hogy tapasztalatokról csak ezután mondhatok bármit is.

— Hogy minden simán és bealajozottan menjen, mi kell még?

— Mi egyenlő feltételeket biztosítunk. A már fölsoroltak mellett szükséges, hogy a minőségellenőrzés csak olyan fonalakat engedjen a szövődébe, amelyek mindenben megfelelnek az első osztályú követelményeknek. A gépkarbantartók és a termelés programozása legalább ilyen nagy jelentőségű és lényeges.

— Eszembe jutott: ha a szegedi szövőgyárak fölemelik termelésük mennyiségét 50 százalékkal, vajon el is tudják majd adni a szövőteiket?

— Igen, el tudunk adni akár 50 százalékkal több szövőtetet a hazai és a külföldi piacon.

— Az újszegedi szövőgyár szakmunkásai megértették e lépésváltás fontosságát?

— Mi alaposan megbeszéljük mindenkivel a feladatokat, személyesen is tárgyalunk a mesterekkel, s természetesen a szövőnökkel is. Az első csoport, kik a kőbányai üzemben voltak, jó véleménnyel nyilatkoztak. Senki sem ellenezte az új szervezési módszert. Sőt, örömmel fogadták az anyagi érdekeltségüket.

— S az Önök anyagi kiadásai mekkorák?

— Mi az adaptációért 6 millió forintot fizetünk, amelynek felét most kell átadni, másik felét csak akkor, ha „bejön a siker”. Körülbelül 4 millió forintba kerül a gépalapokra kiadott összeg. Itt azonban megjegyzem, hogy ennek a kiadásnak egy jó részét akkor is vállalnunk kellett volna, ha nincs ez az új szervezési módszer, hiszen alkatrészekre, sőt új szerzőkészletekre, berendezésekre különben is szükség lett volna. Egyszóval mindent alaposan meggondoltunk, s az a véleményünk, hogy nagyon is megéri.

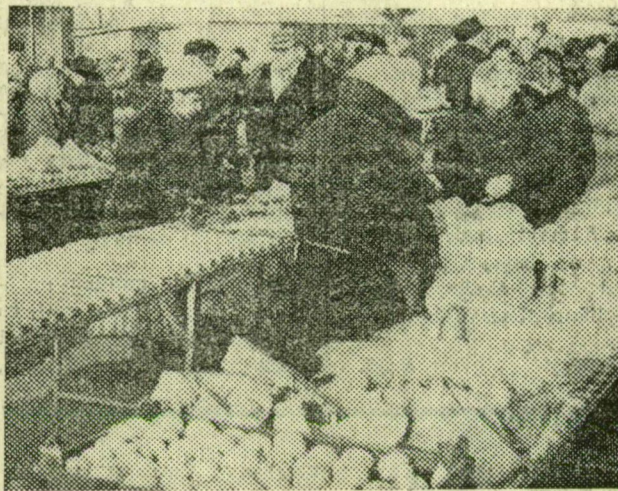
— En mégis megkérdem: mi a vadonatú ebben? Van valami fölfeledés, amit eddig az iparban nem ismertek?

— Így nem lehet mérlegelni. Végül is vadonatú dolgok nincsenek, legfeljebb az van, hogy a mai ismereteinknek, technológiai, technikai lehetőségeinknek az optimális színvonalát kívánjuk megvalósítani. Magam már közel negyvenéves praxissal rendelkezem — mondta az igazgató —, de már kezdő korban is hangsúlyozták tanáraim, hogy a jó előkészítés, fél szívés. Ez ma is igazság. A szövőnöknek azonban a szakmai megértés magas szintjén kell tevékenykedniük, hogy mindig tudják a választ arra, hogy hol, mit és miért cselekednek.

A szakemberek dolga természetesen, hogy ezt az új szervezési módszert értően és haszonnal vezessék be a szövőüzemeikben. Az újszegedi szövőgyárban eddig évente 32 ezer négyzetméter szövőtetet készítettek, az új üzem- és munkaszervezési eljárásoktól azt várják, hogy 48 ezer négyzetméter szövőtetet állítanak elő. A vállalat szerződést kötött a Könnyűipari Módszertani Intézettel, és az ottani szakemberek figyelemmel kísérik és segítséget adnak első lépéseikhez. Várjuk az eredményeket.

Gazdag István

Tavasz a piacon

Amint kisütött a nap, megszapordtak az eladók is, a vevők is a Marx téri piacon. Az áruválasztékon azonban egyelőre nem látszik a tavasz érkezése: a hosszú, hideg tél miatt késnek azok a primőrök, amelyek fűtetlen fóliaházban termelnek. A választék azért így is bőséges: burgonya, alma, baromfi, egy csomó egyéb zöldség és gyümölcs jó minőségben kapható

